תוראה أور • الباراشات מקץ • مامار 11

מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ

«من مثل اسم ה' (הוי' / שם הוי', Havayah) لنا، الذي يرفع مقامه ليجلس، ويخفض نفسه لينظر...»

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/11

1 **מי כה׳ אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור.**

«مَن مثل **ה׳، אלקינו**، الذي يرفع [نفسه] عاليًا ليجلس، ويخفض نفسه لينظر في السماوات والأرض؟» وقد كُتب: «فالوصية (**מצוה**) مصباح، والتوراة (**תורה**) نور».

הרי שהמשיל הכתוב את המצוה לנר וכתיב נר הוי״ה נשמת אדם שהנשמה נמשלה לנר. וצריך להבין מהו ענין הנר של מצוה ומהו הנר של הנשמה.

نرى إذن أن الآية تشبّه الوصية بالمصباح. وقد كُتب: «مصباح **ה׳** هو نفس الإنسان»؛ فالنفس مشبّهة بالمصباح. وينبغي أن نفهم ما المقصود بمصباح الوصية، وما المقصود بمصباح النفس.

2 **והנה ענין הנר הוא שקרוי ע״ש** [על שם] **הפתילה כי היא עיקר הנר. אך אין נר בלא שמן.**

والآن، فإن شأن المصباح هو أنه يُسمّى نسبةً إلى الفتيلة، لأن [الفتيلة] هي الجزء الجوهري من المصباح. ومع ذلك، لا مصباح من دون زيت.

שהשמן הוא הגורם להיות הדלקת הנר בנחת שיהא שוהה ומתעכב זמן מה. ואילולי השמן הי׳ [היה] **דולק מהר ובמרוצה. והיינו ע״י שהשמן נמשך אחר הפתילה.**

فالزيت هو ما يجعل المصباح يحترق بهدوء، بحيث يبقى متقدًا ويدوم بعض الوقت؛ ولولا الزيت، لاحترق بسرعة واندفاع. وذلك لأن الزيت ينجذب وراء الفتيلة.

והוא נשרף ונכלה באור הנאחז בפתילה עד שהוא כלה לגמרי ולא נשאר ממנו כלום מפני שהוא עולה כולו באש. ומ״מ הפתילה היא עיקר הנר.

ويُحرق [الزيت] ويُستهلك في النور الذي يتعلق بالفتيلة، حتى ينفد تمامًا ولا يبقى منه شيء، لأنه يصعد كله في النار. ومع ذلك، فالفتيلة هي الجزء الجوهري من المصباح.

לפי שהאור הדולק הוא ע״י שנאחז בפתילה. ואלו היה האור נטבע בשמן היה כבה רק שהפתילה היא המחברת את האור אל השמן כשהשמן נמשך אחר הפתילה:

فالنور المشتعل إنما يتأتى من تعلقه بالفتيلة. ولو غاص النور في الزيت لانطفأ؛ بل إن الفتيلة هي التي تصل النور بالزيت، إذ ينجذب الزيت وراء الفتيلة:

3 **ולהבין משל זה בנמשל בנר מצוה ונר הוי״ה נשמת אדם. צריך להקדי׳** [להקדים] **ענין ואהבת וגו׳ בכל לבבך בב׳ יצריך ביצ״ט** [ביצר טוב] **וביצה״ר** [וביצר הרע]

لفهم هذا المثل في ما يتعلّق بمصباح الوصية (**מצוה**) وبـ«مصباح اسم ה׳ (**הוי' / שם הוי'**, Havayah)، روح الإنسان»، ينبغي أن نشرح أولًا مسألة «تحبّ» إلخ، «بكل قلبك (**לבבך**, levavecha)»: بنزعتيك كلتيهما، بالنزعة الصالحة والنزعة الشريرة.

שלכאורה אינו מובן איך ישוב היצה״ר [היצר הרע] **לאהבה את הוי״ה ע״י האדם והלא לא ישמע אליו.**

وللوهلة الأولى، يصعب فهم ذلك: كيف يمكن للنزعة الشريرة أن تتوجّه إلى محبة **הוי'** بوساطة الإنسان؟ لا شك أنها لن تصغي إليه!

אך הענין הוא כי הנה ביאור ענין יצ״ט [יצר טוב] **ויצה״ר** [ויצר הרע] **הוא כי נודע שיש בכל אדם ב׳ נפשות נפש אלהית ונה״ב** [ונפש הבהמית] **וכל נפש מתחלקת לשנים. שהם שכל ומדות.**

لكن حقيقة الأمر هي أن تفسير النزعة الصالحة والنزعة الشريرة هو ـ كما هو معلوم ـ أن في كل إنسان نفسين: النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis) والنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis)، وتنقسم كل نفس إلى قسمين، هما القوى العقلية والصفات الوجدانية (**מדות**, middos).

4 **והנה עיקר הנפש הוא השכל. כי נה״א** [נפש האלקית] **עיקרה היא נפש המשכלת ומתבוננת תמיד ומשגת באוא״ס** [באור אין סוף] **ב״ה.**

والآن، فإن جوهر النفس هو العقل. فالنفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis)، في جوهرها، نفس عاقلة، تتأمل باستمرار النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) وتدركه، تبارك هو.

ואין לה השכלה אחרת. והמדות אהוי״ר [אהבה ויראה] **הנולדות מן השכל והשגה זו הן הנקראות בשם יצ״ט** [יצר טוב].

وليس لها [موضوع] آخر للتفكير. والصفات الوجدانية (**מדות**, middos)، أي الحب والخشية (**אהבה ויראה**, ahavah v'yirah)، الناشئة عن هذا العقل وهذا الإدراك، هي ما يُسمّى الميل الصالح.

5 **וכן עיקר נה״ב** [נפש הבהמית] **היא המשכלת ומשגת גשמיות עוה״ז וחומריותן שהוא זלעו״ז** [זה לעומת זה] **לעומת נה״א** [נפש האלקית]. **שהשכל המלובש בענינים גשמיי׳** [גשמיים] **הוא הפך ממש מן השכל שבנה״א** [שבנפש האלקית].

وكذلك، فإن جوهر النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) هو [القوة] التي تفكر في مادية هذا العالم وجسمانيته وتدركهما؛ وهما «هذا مقابل ذاك» بالنسبة إلى النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis). فالعقل المتلبّس بالأمور المادية هو النقيض التام للعقل الذي في **נפש האלקית**،

שהיא בחי׳ חכמה עליונה בחי׳ חכים ולא בחכמה ידיעא. למעלה מן השכל המושכל ומושג בגשמיות.

وهو مستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah) العلوية، مستوى «حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة»، فوق العقل الذي يُتصوَّر ويُدرَك بمصطلحات مادية.

6 **והשכל המושכל ומושג בגשמיות ע״פ שכל אנושי הוא שקר והפך ממש מחכמת אלהות שהיא חכמת אמת והמדות הנולדות משכל הגשמי הן הנק׳ בשם יצה״ר** [יצר הרע]

والفكر الذي يتصوّره العقل البشري ويدركه بمفاهيم مادية هو زيف، بل نقيض تام للحكمة الإلهية، وهي حكمة الحق؛ والصفات الوجدانية (**מדות**, middos) التي تنشأ عن العقل المادي هي ما يُسمّى النزعة إلى الشر.

וצריך האדם לאכפייא לון שלא יתנהג ע״פ מדות שנולדו מן השכל הגשמי. רק ואהבת את הוי״ה אלקיך בכל לבבך. היינו בהגביר כח נה״א [נפש האלקית] **המשכלת.**

ينبغي للإنسان أن يقهرها، كيلا يسلك وفقًا للصفات الوجدانية التي نشأت عن العقل المادي، بل [فقط وفقًا لـ] «وأحبب **ה׳ אלקיך**، بكل قلبك». أي بتقوية قدرة النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis) على التفكير.

7 **ומתבונן באוא״ס** [באור אין סוף] **בפסוק ראשון דק״ש** [דקריאת שמע] **שמע ישראל. שמע לשון הבנה כי הוי״ה הוא אלהינו**

ويتأمل النور اللانهائي (**אור אין סוף**، Or Ein Sof) في الآية الأولى من صلاة «اسمع» (**שמע**، Shema): «اسمع يا إسرائيل». و«اسمع» لفظ يدل على الفهم: أي إن **ה׳** هو **אלקינו** (**אלהינו**، Elokeinu).

פי׳ אלהינו הוא ענין ההתהוות בחי׳ ממכ״ע [ממלא כל עלמין] **וסוכ״ע הוא נמשך מבחי׳ הוי״ה היה הוה ויהיה שהוא אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה שהוא בחי׳ אין והתהוות היש הוא מאין ממש.**

ومعنى «**אלקינו**» هو أمر الإيجاد، مستوى النور الذي يملأ العوالم كلها (**ממלא כל עלמין**، memalei kol almin) والنور المحيط بجميع العوالم (**סובב כל עלמין**، sovev kol almin). وهذا مستمد من مستوى **ה׳**، «كان، ويكون، وسيكون»، وهو النور اللانهائي المبارك، وهو مستوى العدم (**אין**، ayin)؛ وإيجاد شيء (**יש**، yesh) هو حقًّا من العدم.

8 **והתהוות זו נמשך תמיד יש מאין כמאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד כו׳. והוא הוי״ה אחד אתה הוא קודם שנבה״ע** [שנברא העולם] **ואתה הוא כו׳.**

هذا الإيجاد، أي إيجاد شيء من العدم، يُمدّ باستمرار من الأعلى إلى الأسفل، كما في القول: «وبطيبته يجدّد كل يوم على الدوام»، إلخ. وهو، أي **ה׳**، واحد: «أنت هو قبل أن يُخلق العالم، وأنت هو»، إلخ.

שאין התהוות העולמות פועלים בו שום שינוי ח״ו [חס ושלום]**. לפי שאינו דומה מעשה הקב״ה למעשה בו״ד** [בשר ודם].

فإيجاد العوالم لا يُحدث فيه أيّ تغيير، حاشا، لأن عمل القدوس المبارك (**קב"ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu) ليس كعمل البشر من لحم ودم.

שמעשה אנוש הנה כח הפועל ממש הוא בנפעל. כמו עד״מ כשעושה דבר פונה א״ע [את עצמו] **ומעמיק שכלו בדבר שהוא עושה.**

ففي عمل الإنسان تكون قدرة الصانع نفسها حاضرة بالفعل في المصنوع. فمثلًا، حين يصنع شيئًا، يتوجّه بنفسه [إليه] ويُعمّق فكره في الشيء الذي يصنعه.

9 **וע״כ הדבר שעושה פועל בו שינוי בכח שכלו. אבל התהוות העולמות מאוא״ס** [מאור אין סוף] **ב״ה אין פועלים בו שום שינוי ח״ו** [חס ושלום]**. וה׳ אחד כמו קודם שנבה״ע** [שנברא העולם]**.**

لذلك، فإن الشيء الذي يصنعه يُحدث فيه تغييرًا في قوة عقله. أما إيجاد العوالم من النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، فلا يُحدث في **ה׳** أي تغيير على الإطلاق، حاشا؛ و**ה׳** واحد، كما كان قبل خلق العالم.

לפי שבשכמל״ו [שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] **שכל התהוות העולמות וקיומם וחיותן אינן אלא מבחי׳ מלכותו ית׳ שבמה שהוא מלך עליהם מחיה ומהוה אותם דהיינו בחי׳ שמו ית׳ בלבד.**

لأن [معنى] «مبارك اسم مجد ملكوته إلى أبد الآبدين» هو أن إيجاد العوالم كلها ووجودها وقوة حياتها لا تصدر إلا عن مستوى الملكوت (**מלכות**, Malchus) الخاص به، تبارك وتعالى: فبكونه ملكًا عليها يحييها ويُوجِدها. وهذا ليس إلا مستوى اسمه، تبارك وتعالى.

10 **ושם שייך כח הפועל בדבר ה׳ שמים נעשו כי דבר מלך שלטון כתיב מלכותך מלכות כ״ע** [כל עלמין]**. יחיד חי העולמים מלך כנודע.**

وهناك [في ملكوته (**מלכות**, Malchus)] ينطبق مفهوم «قوة الفاعل»: «بكلمة **ה׳** صُنعت السماوات»، لأن المكتوب يقول: «كلام الملك نافذ». وقد كُتب: «ملكوتك ملكوت جميع العوالم»؛ «الواحد، حياة العوالم، الملك»، كما هو معلوم.

וכאשר יעמיק האדם שכלו ומחשבתו בזה בעומק בינתו ובעומקא דלבא. אזי תבטל הנפש החיונית מהשכלתה בגשמיות בתגבורת הנפש האלהית המשכלת ומתבוננת בגדולת א״ס ב״ה

وحين يُمعن الإنسان فكره وتأمله في هذا، في عمق فهمه وعمق قلبه، تتوقف النفس الحيوية (**נפש החיונית**, nefesh hachiyunis) عن التفكير في الأمور المادية، بفعل غلبة النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis)، التي تفكر في عظمة اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، مبارك هو،

להוליד מרוח בינתה והתבוננותה אהבה עזה כרשפי אש לדבקה בו ית׳ בדביקה וחשיקה וחפיצה בהתלהבות עצומה

كي تولّد من روح فهمها وتأملها حبّاً شديداً كشرر النار، تتعلّق به، مبارك هو، بالالتصاق والشوق والرغبة، في حماسة متّقدة عظيمة،

עד כלות הנפש כמ״ש נכספה וגם כלתה נפשי וגו׳.

حتى استنفاد النفس (**כלות הנפש**, kelos hanefesh)، كما كُتب: «اشتاقت نفسي، بل وفنيت»، إلخ.

11 **ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי וגו׳. ואזי תהיה החכמה שבנפש החיונית כשמן הנמשך אחר הפתילה שהיא נר ה׳ נשמת אדם**

«ومعك لا أشتهي شيئًا في الأرض؛ يفنى جسدي وقلبي»، إلخ. عندئذٍ تكون الحكمة (**חכמה**, Chochmah) في النفس الحيوية كالزيت الذي ينجذب في إثر الفتيلة، وهي «مصباح **ה׳** (Havayah)، نفس الإنسان»:

שהנשמה היא הפתילה המחברת אור האהבה עזה ורשפי אש להאיר בנה״ב [בנפש הבהמית] **עד שתכלה ותכסוף ג״כ לדבקה בו בדביקה חשיקה כו׳.**

فالنفس هي الفتيلة التي تصل نور الحب الشديد ولهيب النار بالنفس الحيوانية، لكي يضيء فيها، حتى تفنى هي أيضًا وتتوق إلى الالتصاق به، بالالتصاق والتوق، إلخ.

ולהיות ואהבת וגו׳ בכל לבבך וגדול יהי׳ [יהיה] **כח כלות הנפש הבהמית ביתר שאת בבחי׳ שמן הנכלה ועולה עד שנעשה ממנו כולו אש של אור הנר**

وهكذا يتحقق قول: «وتحبّ»، إلخ، «بكل قلبك»؛ وتكون قوة النفس الحيوانية على الفناء (**כלות הנפש**, kelos hanefesh) عظيمة إلى حدّ يفوق المعتاد، على مثال الزيت الذي يفنى ويرتفع حتى يصير كلّه نار نور المصباح،

ע״י בחי׳ צעק לבם והוא התהפכות בחי׳ האש שבה. ורשפי אש אהבה עזה כו׳. וזהו נר של הנשמה שהיא מהתבוננות נפש האלהית עצמה:

بواسطة مستوى «صرخ قلبهم»، وهو تحوّل النار الكامنة فيها، و«لهيب النار»، أي الحب الشديد، إلخ. وهذا هو مصباح النفس، الناشئ من تأمّل النفس الإلهية ذاتها.

12 **וענין נר של המצוה היא שהמצוה יש לה סגולה פרטית להעלות את נה״ב** [נפש הבהמית] **ולקשרה באוא״ס** [באור אין סוף] **ב״ה כמא׳** [כמאמר] **אק״ב** [אשר קדשנו במצותיו] **בקדש העליון שהוא למעלה מן ההשתלשלות.**

وبيان مصباح الوصية (**מצוה**) أن للوصية فضيلة خاصة (**סגולה**, segulah)، إذ ترفع النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) وتربطها بالنور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو، كما في عبارة «الذي قدّسنا بوصاياه»: أي بالقداسة العلوية، التي تعلو سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus).

כי המצות הם לבושין ונק׳ לבוש מלכות שהם בחי׳ מקיפים שמקיפים ומלבישים את הנפש מראשה ועד רגלה

فالوصايا (**מצוות**) ألبسة، وتُسمّى «ألبسة ملكية»، لأنها مستويات محيطة (**מקיפים**, makifim)، تحيط بالنفس وتُلبسها من رأسها إلى قدميها،

להיות צרורה בצרור החיים את ה׳ ממש שעי״ז מעלה את הנפש כמו האדם כשהוא לבוש יכולין להמשיך אותו ע״י לבושו.

لتكون «مربوطة في رباط الحياة مع **ה׳**» حقًّا. وبهذا [ترفع الوصية] النفس، تمامًا كما يمكن جرّ الإنسان بلباسه حين يكون مرتديًا له.

וכן כצרור אבן במרגמה. שע״י שצרור בחרט זורקין אותו למעלה יותר. הכלל שכל בחי׳ מקיף הוא העלאה למעלה. 13

وهكذا أيضًا: «كحجر مربوط في مقلاع»؛ لأنه إذ يُربط في جراب يُقذف إلى أعلى. والقاعدة أن كل مستوى من النور المحيط (**מקיף**, makif) هو ارتقاء إلى أعلى.

ולכן לובשין טלית ותפלין קודם התפלה להמשיך בחי׳ מקיף למעלה להעלות את נה״ב [נפש הבהמית] **בתפלה כנודע שאין התחתון עולה למעלה עד שיורדת תחלה הארה מלמעלה. והתפלה היא עליית נה״ב** [נפש הבהמית]**.**

لذلك يلبس المرء رداء الصلاة (**טלית**, tallis) والتفلّين (**תפלין**, tefillin) قبل الصلاة، ليجذب مستوى من **מקיף** من الأعلى، فيرفع النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) في الصلاة؛ إذ من المعروف أن الأسفل لا يرتقي إلى أعلى حتى ينزل أولًا إشراق من الأعلى. والصلاة هي ارتقاء النفس الحيوانية.

ולכן התפלה היא נוסחא אחת בכל יום כל ימי חייו של אדם הקצובים לו ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כפי נצוצות נפש הבהמיית שצריכין להעלות (משא״כ נפש האלהית היא נצחית) **וכל יום נעשה בחי׳ חדשה.**

ولذلك تكون الصلاة صيغة واحدة كل يوم، [في] جميع أيام حياة الإنسان المقدّرة له؛ «أيام سنيّنا هي سبعون سنة»؛ وهي تقابل شرارات النفس الحيوانية التي ينبغي رفعها (على خلاف النفس الإلهية، فهي أبدية)، وفي كل يوم ينشأ جانب جديد.

וצריך להעלות גם אותו נצוץ שמתחדש והכל היא העלאה אחת (משא״כ לימוד התורה צריך דוקא ללמוד בכל יום דבר חדש)

وينبغي رفع تلك الشرارة أيضًا، وهي التي تتكوّن حديثًا، وكل ذلك ارتقاء واحد (على خلاف دراسة التوراة، إذ يجب على المرء أن يتعلم شيئًا جديدًا كل يوم تحديدًا).

ולכן כל המצות נקראות בשם צדקה כי צדקה תרומם גוי

ولذلك تُسمّى جميع الوصايا باسم الصدقة (**צדקה**, tzedakah)، لأن «الصدقة ترفع شعبًا».

שע״י הצדקה וחסד שעושין למטה להחיות רוח שפלים ועני חשוב כמת. כן ויותר מכן לאין קץ נמשך רוח חיים מלמעלה מחיי החיים ב״ה להחיות מתים ממש

فبفضل الصدقة والإحسان اللذين يقوم بهما المرء في الأسفل، لإحياء روح البائسين، ولأن الفقير يُعدّ كالميت، يُستمدّ كذلك، بل بما لا نهاية له أكثر من ذلك، روح حياة من الأعلى، من حياة الحياة، المبارك هو، لإحياء الموتى حقًا،

בבחי׳ ימין מקרבת וימינו תחבקני ממש באור המקיף שמלמעלה לרומם ולהעלות את הנפש למעלה מעלה באוא״ס [באור אין סוף] **ב״ה ממש וזהו ענין נר מצוה:**

على هيئة «اليمين تقرّب»، و«يمينه تعانقني»، حقًّا، بالنور المحيط الآتي من الأعلى، ليرفع النفس ويسمو بها إلى أعلى فأعلى، إلى النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، المبارك هو، ذاته. وهذا هو معنى مصباح الوصية.

14 **אך התורה אור הוא המשכת אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה מלמעלמ״ט** [מלמעלה למטה]**. והיא אור וגילוי אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה ממש שלמעלה מעלה מהשתלשלות שירידת והדרגת סדר השתלשלות היא בחי׳ העלם והתלבשות אוא״ס** [אור אין סוף] **ב״ה להיות התהוות מהות אחר מהות באופנים ומינים שונים.**

لكن «التوراة (**תורה**, Torah) نور» تعني إنزال النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، **ה׳**، من الأعلى إلى الأسفل. وهي النور والتجلّي الحقيقيان للنور اللانهائي، **ה׳**، نفسه، الذي يعلو علوًّا كبيرًا على سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus)؛ إذ إن هبوط سلسلة العوالم الهابطة وتدرّجها هما مستوى الاحتجاب والتلبّس بالنور اللانهائي، **ה׳** المبارك، بحيث تتكوّن ماهية بعد ماهية، على هيئات وأنواع مختلفة.

15 **וכמ״ש ישת חשך סתרו שהוא חשך והעלם ולא אור וגילוי. ועל התורה נאמר מגלה עמקות מני חשך. וממעמקים קראתיך הוי״ה.**

كما كُتب: «جعل الظلمة موضع ستره»؛ فذلك ظلمة واحتجاب، لا نور ولا انكشاف. وأما التوراة (**תורה**, Torah) فقد قيل فيها: «يكشف أعماقًا من الظلمة»؛ وكذلك: «من الأعماق دعوتك، يا **ה׳**» (اسم **ה׳** (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah)).

וזהו תכלית בריאת האדם להמשיך על נפשו אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה שלמעלה מן ההשתלשלות.**

وهذه غاية خلق الإنسان: أن يُنزِل إلى نفسه النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، الذي هو فوق سلسلة العوالم الهابطة (**השתלשלות**, hishtalshelus).

להיות אור א״ס ב״ה שורה למטה כמו למעלה כמ״ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. כלומר כשם שאני ראשון קודם שנבה״ע [שנברא העולם]**.**

حتى يستقر **אור אין סוף**، تبارك وتعالى، في الأسفل كما في الأعلى، كما كُتب: «أنا الأول وأنا الآخر، ولا **אלקים** سواي». أي: كما أنني الأول، قبل أن يُخلق العالم،

16 **ואחרון לאחר שנברא העולם. כן מבלעדי דהיינו באמצעות בשעת בריאת העולם יהי׳** [יהיה] **אור א״ס ב״ה נמשך למטה שיהי׳** [שיהיה] **בטול העולם במציאות כמו קודם שנברא ואחר שנברא והיינו ע״י התורה כי אורייתא מחכמה נפקת.**

و«الآخر» بعد أن خُلق العالم؛ وكذلك «من دوني» (mibaladai ,**מבלעדי**)، أي في الوسط، وقت خلق العالم، يُنزَّل النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك **ה׳**، إلى الأسفل، لكي يتحقق إبطال الذات (**ביטול**, bittul) للعالم في وجوده، كما كان قبل أن يُخلق وبعد أن خُلق. وهذا يكون بواسطة التوراة (**תורה**)، إذ «إن التوراة تصدر عن الحكمة (**חכמה**, Chochmah)».

17 **וכמ״ש לכבודי בראתיו. כבו״ד בגימטריא ל״ב הם ל״ב נתיבות חכמה. בראתיו בחי׳ תלמוד. יצרתיו בחי׳ משנה. ועשיתיו בחי׳ מקרא.**

وكما هو مكتوب: «لمجدي (**כבודי**, kevodi) خلقتُه». وكلمة «مجد» (**כבוד**, Kavod) قيمتها العددية اثنان وثلاثون؛ وهذه هي المسالك الاثنان والثلاثون للحكمة (**חכמה**, Chochmah). «خلقتُه» هو مستوى التلمود (**תלמוד**, Talmud)؛ و«صوّرتُه» مستوى المشناه (**משנה**, Mishnah)؛ و«صنعتُه» مستوى الكتاب المقدّس (**מקרא**, Mikra).

שכולם הם בבחי׳ חכמה ואור א״ס ב״ה שורה ומתגלה בחכמה שאין שם שום הסתר פנים.

فهذه كلها على مستوى **חכמה**، ويحلّ النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مبارك هو، وينكشف في **חכמה**، حيث لا احتجاب للوجه على الإطلاق.

18 **ושם הוא בחי׳ אני ה׳ לא שניתי כמו קודם שנברא העולם. ולכן רב יהודא דכולי תנויי׳ בנזיקין הוה לזכות את הזכאי. ולחייב את החייב. להפריד ביניהם. בכדי להפריד החיצונים מהקדושה ויתפרדו כל פועלי און כו׳.**

وهناك مستوى «أنا **ה׳**، لم أتغيّر» (اسم **ה׳** (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah))، كما كان قبل خلق العالم. ولذلك كان الحاخام يهودا (**רב יהודא**)، الذي كان كلّ تعلّمه في [ترتيب] الأضرار (**נזיקין**, Nezikin)، [يدرس] لكي يبرّئ البريء ويدين المذنب، ويفصل بينهما، من أجل فصل القوى الخارجية عن القداسة، و«يتبدّد جميع فاعلي الإثم»، إلخ.

ולכן היה פטור מן התפלה לפי שהיתה תורתו אומנתו כר׳ [כרבי] **שמעון בן יוחאי וחביריו.**

ولذلك كان معفى من الصلاة، لأن التوراة كانت حرفته، مثل الحاخام شمعون بار يوحاي (**רבי שמעון בר יוחאי**) ورفاقه.

והיינו מפני שרב יהודא היה אדם גדול מאד עד שאמר עליו שמואל אין זה ילוד אשה דאימתא דמאריה עליה שהי׳ [שהיה] **בחינת ביטול לאוא״ס** [לאור אין סוף] **ב״ה שהמשיך עליו בק״ש** [בקריאת שמע].

وكان ذلك لأنه كان رجلًا عظيمًا جدًا، حتى إن شموئيل (**שמואל**) قال عنه: «هذا ليس مولود امرأة»، إذ كانت مهابة سيده عليه؛ فقد كان في حال من إبطال الذات (bittul ,**ביטול**) أمام النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**)، مبارك هو، الذي استجلبه إلى نفسه في تلاوة إعلان التوحيد، الشماع (Shema ,**שמע**).

(כי מן הק״ש [הקריאת שמע] **לא היה פטור ואפילו ר׳** [רבי] **שמעון בן יוחאי וחביריו אלא מן התפלה)**

(فهو لم يكن معفى من تلاوة الشماع؛ وحتى الحاخام شمعون بار يوحاي ورفاقه لم يكونوا معفيين إلا من الصلاة.)

והיתה תורתו ג״כ בבחי׳ בטול ממש בבחי׳ ואשים דברי בפיך. ודברי אשר שמתי בפיך וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **מתניתין מלכתא.**

وكانت توراته أيضًا في حال من إبطال الذات الحقيقي، على مستوى «وضعتُ كلامي في فمك» و«كلامي الذي جعلته في فمك»، وكما قال حكماؤنا، **ז״ל**: «المِشنا (المتن التشريعي، **מתניתין, משנה**) ملكة».

בחי׳ מלך שמצוה וגוזר שיהי׳ [שיהיה] **הפסק כך כי מלך במשפט יעמיד ארץ לזכות את הזכאי כו׳. שיש ב׳ בחי׳. בחי׳ עבד שלומד כדי שידע רצון המלך.**

أي مستوى الملك، الذي يأمر ويصدر حكمًا بأن يكون الفصل على هذا النحو، إذ «الملك يثبّت الأرض بالقضاء»، لكي يبرّئ البريء، إلخ. فهناك مستويان: مستوى العبد الذي يتعلّم لكي يعرف مشيئة الملك،

19 **ובחי׳ מלך שבעת לימודו הוא הגוזר ומצוה לעצמו כו׳ וז״ש** [וזהו שכתוב] **ויהי בישרון מלך לפי ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה.**

ومستوى الملك، الذي يكون هو نفسه، وقت دراسته، من يصدر الأحكام ويوجّه الأوامر إلى نفسه، إلخ. وهذا ما كُتب: «وكان في يشرون ملك»، لأن الحضور الإلهي (Shechinah ,**שכינה**) كان يتكلم من حنجرة موسى (**משה**).

וכך ר׳ [רבי] **שמעון בן יוחאי וחביריו ורב יהודא לפי מדרגתו.**

وكذلك الحاخام شمعون بن يوحاي (**רבי שמעון בן יוחאי**) وزملاؤه، وراف يهودا (**רב יהודא**) بحسب مرتبته.

שכפי ערך בטול נפשו לאור א״ס ב״ה. ככה היתה המשכת אור א״ס ב״ה בתורתם ועבודתם. והמשנה המדברת בפיהם היא דבר ה׳ ממש. ועי״ז נמשך בטול העולם במציאות למטה כמו למעלה:

فبقدر إبطال الذات (**ביטול**, bittul) لنفس المرء أمام النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك **ה׳**، كان إنزال **אור אין סוף**، تبارك **ה׳**، إلى توراتهم (**תורה**) وخدمتهم. والمِشناه (**משנה**) التي نطقت من أفواههم هي حقًا كلام **ה׳**. ومن خلال ذلك، تُنزَّل حالة إبطال العالم في وجوده إلى الأسفل، كما هي في الأعلى.

20 **והנה אור התורה הזה נאחז ומתחבר במצוה כי כל התורה שלפנינו הן תושב״כ** [תורה שבכתב] **ושבע״פ** [ושבעל פה] **עיקרן ויסודותן היא במצות**

والآن، فإن نور التوراة (**תורה**) هذا يتشبث بالوصية (**מצוה**) ويتصل بها، لأن التوراة كلها التي بين أيدينا، سواء التوراة المكتوبة (**תורה שבכתב**) أم التوراة الشفوية (**תורה שבעל פה**)، جوهرها وأسسها في الوصايا (**מצוות**).

שע״ז נאמר ותמלא כדה ותעל. כ״ד ספרין דאורייתא כו׳ שהן בחי׳ כד שנשאב מים העליון חכמה עלאה של א״ס ב״ה שהוא עד אין קץ ותכלית וע״ז נאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. אנכי דייקא.

وعن هذا قيل: «فملأت إبريقها وصعدت»: «الكتب الأربعة والعشرون (**כ״ד**، kaf-dalet) للتوراة»، إلخ؛ فهي مستوى أو جانب (**בחינה**، bechinah) الإبريق (**כד**، kad) الذي يُستقى به الماء العلوي، أي الحكمة (**חכמה**، Chochmah) العلوية للامتناهي (**אין סוף**، Ein Sof)، المبارك هو، الذي لا نهاية له ولا حد. وعن هذا قيل: «وتكون هذه الكلمات التي أنا (**אנכי**، Anochi) أوصيك بها»: «أنا» تحديدًا.

21 **והמצוה היא הפתילה שמתלבשת בנפש השכלית והחיונית להעלות׳ ולקשרה באור התורה שהיא בחי׳ חכים ולא בחכמה ידיעא הפך שכל אנושי ובה שורה א״ס ב״ה כמ״ש ה׳ בחכמה יסד ארץ.**

والوصية (**מצוה**, mitzvah) هي الفتيلة التي تلبس النفس العقلية والحيوية، لترفعها وتربطها بنور التوراة (**תורה**)، وهو مستوى «حكيم، لكن لا بحكمة معلومة»، على خلاف العقل البشري؛ وفيه يحلّ اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، مباركٌ هو، كما ورد: «أسّس **ה׳** الأرض بالحكمة».

אך צריך להקדים התבוננות של נפש האלקית היא נר ה׳ נשמת אדם כדי להיות ואהבת וגו׳ בכל לבבך כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח וכמ״ש אם ישים אליו לבו וגו׳

لكن ينبغي أولًا [الانشغال بـ] التأمل في النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis)، التي هي «مصباح **ה׳**، نفس الإنسان»، لكي يتحقق «وتحبّ... بكل قلبك»؛ إذ «روحٌ تجلب روحًا وتُنزل روحًا»، وكما ورد: «إن وجّه قلبه إليه»، إلخ،

עד שתהיה חכמה שבנפש החיונית בחי׳ השמן הנמשך אחר הפתילה של מצוה להתכלל ממש באור התורה שתתהפך ממש מהפוך אל הפוך משכל אנושי המושג לשכל חכמת התורה חכמת אלהית בחי׳ חכים ולא בחכמה ידיעא כו׳

حتى تصير الحكمة (Chochmah ,**חכמה**) في النفس الحيوية بمثابة الزيت الذي ينساق وراء فتيلة الوصية، فتندمج حقًّا في نور التوراة، وتتحول حقًّا من النقيض إلى النقيض: من العقل البشري الذي يمكن إدراكه إلى عقل حكمة التوراة، الحكمة الإلهية، مستوى «حكيم، لكن لا بحكمة معلومة»، إلخ.

שלכן נתלבשה בענינים גשמיים וכל ענינים גשמיים כלולים בה כמו כל צמח האדמה ופרי העץ בסדר זרעים. וכל בעלי חיים בסדר קדשים.

ولهذا [التوراة] تلبس أمورًا مادية، وجميع الأمور المادية مشمولة فيها، مثل كل ما ينبت من الأرض وثمار الأشجار، في ترتيب Zeraim (**זרעים**؛ البذور)، وجميع الحيوانات، في ترتيب Kodashim (**קדשים**؛ الأشياء المقدسة).

כדי לברר ולהפך הכל בקדושה. וימלא כבוד ה׳ את כל הארץ הלזו הגשמית כו׳:

[وهذا] لكي يُنقّى كل شيء ويتحول إلى قداسة: «ويملأ مجد **ה׳** كل الأرض»، هذه الأرض المادية، إلخ.

22 **וזהו המגביהי לשבת. פי׳ המגביה י׳ הוא י׳ שבה׳ שהדל״ת הוא בחי׳ דלית. דלית ליה מגרמיה כלום נעשה ה׳ ע״י היו״ד שבתוכה**

وهذا [هو معنى] «الذي يرفع عاليًا ليجلس». والتفسير: لفظة «الذي يرفع اليود» (hamagbihi ,**המגביהי**) تعني «يرفع حرف اليود»؛ أي حرف اليود (yud ,**י**) الموجود في حرف الهاء (heh ,**ה**). فحرف الدال (dalet ,**ד**) يمثّل مستوى مفهوم «ليس له» (dalis ,**דלית**): «ليس له من ذاته شيء على الإطلاق»؛ ويصير حرف الهاء بفضل اليود الذي فيه.

והיינו בחי׳ המצוה שמצדק נעשה צדקה. וצדקה תרומם גוי ע״י שמגביה את בחי׳ היו״ד שבה׳ למעלה מעלה באוא״ס [באור אין סוף] **ב״ה ממש.**

وهذا هو مستوى الوصية (mitzvah ,**מצוה**)، إذ تنشأ الصدقة (tzedakah ,**צדקה**) من العدل (tzedek ,**צדק**)؛ و«الصدقة ترفع أمةً»، وذلك برفع مستوى اليود في الهاء أعلى فأعلى، إلى النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**)، تبارك هو، ذاته.

לשבת להיות בחי׳ מכון לשבתך דהיינו שתהא שם השראת אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה ממש שהיא בחי׳ ישיבה**

«ليجلس»: أي ليكون مستوى «موضعًا لسكنك»، أي أن يستقر هناك **אור אין סוף** ذاته، وهذا هو مستوى الجلوس،

דהיינו בחי׳ ירידה והשפלה אצלו כביכול וכמ״ש וישב ה׳ מלך לעולם. כי להיות מלך לעולם היא בחי׳ ישיבה והשפלה כי על מי ימלוך כו׳.

أي مستوى من النزول والخفض من جانبه، على سبيل المجاز؛ كما ورد: «يجلس **ה׳** ملكًا إلى الأبد (**לעולם**, le'olam)». فكونه ملكًا على العالم (le'olam) هو مستوى الجلوس والخفض، إذ على من يملك؟ إلخ.

23 **וזו היא העלאה שע״י המצות ממטה למעלה. אבל התורה אור היא המשכה מלמעלה למטה המשפילי לראות בשמים תושב״כ** [תורה שבכתב]**. ובארץ תושבע״פ** [תורה שבעל פה]**.**

وهذا هو الارتقاء الذي يتحقق بوساطة الوصايا (**מצוות**, mitzvos)، من الأسفل إلى الأعلى. لكن «التوراة (**תורה**) نور» هي إفاضة من الأعلى إلى الأسفل: «الذي يخفض [نفسه] لينظر في السماوات»، أي التوراة المكتوبة، و«في الأرض»، أي التوراة الشفوية.

ושם הוא לראות בחי׳ ראיה והתגלות אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה למטה כמו למעלה.**

وهناك تكون «الرؤية»: مستوى الرؤية وانكشاف النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مبارك هو، في الأسفل كما في الأعلى.

ולא בחי׳ שמע ישראל דהיינו התבוננות שבנפש האלהית שהיא בחי׳ שמיעה בלבד אלא כמ״ש כי עין בעין יראו וגו׳:

[إنه] ليس مستوى «اسمع يا إسرائيل»، أي التأمل في النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis)، الذي ليس إلا مستوى السماع؛ بل كما هو مكتوب: «لأنهم سيرون عينًا بعين»، إلخ.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/11/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق